

76. Էկաւ տուն, Դաւիթ էսաց. — Խրեօխպէր, ձե խամա մէկ պողպըտէ սօլ բի, մէկ պողպըտէ կօռ¹ բի:

Յեօլման գինաց, առքց բերից:

Խըլիւսին յըմեն մարդ ուրընց գեառնիր տառն, բերըն գարկեալի գիւռ, Դաւիթ զգեառնիր ժողվրտից տը տանը սար: Մարդիր որ տիտան զԴաւիթ, ըսըն.

— Յեօլման, վաւա², Դաւիթ ասպանի զգեառնիր:

Յեօլման էսաց. — Դաւիթ, մինը գրկից ինք, գեառնիր չսպանիս, սըլամաթ³ տա՛ր, սըլամաթ բի յէվարըն:

— Խրեօխպէր, կըսը Դաւիթ, մակեար իս ծո՛ւռ իմ, զգեառնիր իս շո՛տ խօրոտ կը պախիմ:

Դ.

77. Դաւիթ գեառնիր կառնը կը տանը կը տանը, բանձր սար մը կայ, էն տե. էդա սարն էլ շո՛տ ճանաւար կայ, մարդ չի կըշխընայ էդա սարը մալ տանը. որ էնքամ ճանաւար⁴ կայ:

Դաւիթ զԳեառնիր կը տանը, խասնը էն սարը:

Գեառնիր կէրէծան:

Դաւիթն էլ ինչ կէնը. կան կգեայ վաւր առջ ըռասա կգեայ, ափիլեօլ-ափիլեօլ կը բերի գեառնիրիւ մէջ. գէլ ըռասա կգեայ, կը բերի, մառցի գեառնիրիւ մէջ. աղուլիս կը տիտնայ, բերի մառցի գեառնիրիւ մէջ. լպըսարակ կը տիտնայ, կը բերի, մառցի գեառնիրիւ մէջ:

Շատ կը ժողվրտի ճանաւարբտիր, կը բերի, կընը մէջ կան կգեայ: Էնու յախուն չըն կշխընայ մէկ մէկը կպնը:

78. Կէս օրին Յեօլման խաց կը տանը, կերթայ սարը, կը մօտխանայ, կը տիտնայ գեառնիր ինչքամ շատ ին, կերթայ, կը մօտանայ, կը տիտնայ առջիր, գէլիր գեառնիրիւ մէջն ին, կը վախենայ, կանչը. — Դաւիթ, Դաւիթ, էրի՛, քիւ խաց տար:

79. Դաւիթ կգեայ, կառնը խաց ու կըսը.

— Խրեօխպէր, էդա պալ⁵ ուլիր ըծը շատ կը չարչարըն. գիւ կը կամինա, իս էնա ուլըն գարկիմ:

Յեօլման էսաց. — Քե խրաման տըլը, գարկի:

Դաւիթ զխաց առքց, գինաց:

80. Էդա լպստըակ գեառնիրիւց ընկեաւ գիւռ, վախաւ:

1 Դաւաղան, գլուխը կոր:

2 Թրք.—Վալլահ=Աստուած վկայ,

Աստուծոյ:

3 Թրք.—Ողջ առողջ:

4 Թրք.—Դաղան:

5 Թրք.

— Չարահըն:

Դաւիթ կօռ սկնայ անթեօրկից ¹, դպաւ լպսարակուն խա-
զար փարչա ² էրաց:

81. Յեօվան ի, կգեայ քեաղաք. էգա մարդերիւն կը
թամբխի ³. «Դռնիր շինէք, Դաւիթ շնտ ճանաւարքիւր լցիր ի
գեառնիրիւ մէջ, գեառներաց խիտ կը բերի քեաղաք. գիւ չէր-
թէք գեառնիրիւ յառէջ. Դաւիթ տըռլի, գեայ տուն. որ
կգեայ տուն, խարամ կերթայ, խալալ կը մնայ. որայոյ ձի
գեառնիր տարէք»:

82. Յեօվարն Դաւիթ էգա գեառնիր կը բերի դարկեալի
դիւռ, էն տեղ կը բեօռա. — Եկէք, ձի գեառնիր տարէք. վիւր
քսան էր, քեառտուն էրիւր իմ. վիւր յիտուն էր, խարիւր էրիւր իմ.
վիւր խարիւր էր, էրիւր իմ էրկու խարիւր. ձի գեառնիր էօքամ
շատացըցիւր իմ վրէ՞ դիւք չքք իգեայ, ձի գեառնիր տանը:

83. Մարդ չի կշխընայ գեայ դիւռ:

Յեօվան կըլնը տանըս, կանչը. — Դաւիթ, Դաւիթ, գիւ
թեօղ, էրի, թեօղ էրի:

Դաւիթ կըռլի, կգեայ տուն:

Որ կգեայ տուն, խարամ կերթայ, խալալ կը մնայ:

Յըմեն մարդ կերթայ, գիւր գեառնիր կը տանը:

84. Յեօվան կը տխնայ Դաւթը սօլիւր ցվրվիւր ի մառցիւր ի
կօռ, բերիկ կգեայ:

Յեօվան կըլնը կերթայ քեաղաքը մարդիւր կը ժողուի.

— Իս չըմ կերի օրէն մէ մէկ սօլ տայ Դաւթըն, էն էլ
պողպըտէ սօլ. էգա սանիյաթ քամ չի, յիւրըչ սանիյաթ գնինք:

85. Մարդիւ մէկ կըսը. — Մէկ նիտ անեղ շընի, տու Դաւ-
թըն, թըղ էրթայ դաշտիւր, ճնճիւղ սպանի. ճնճիւղ չար կըլնը,
շնտ կը թռնը, Դաւիթ խիտ շնտ կը չարչարուը չիւր յեօվարն,
կգեայ տուն, կը քընի զինճ:

Յեօվան էկաւ. մէկ նիտանեղ շընից, տուից Դաւթըն.

— Դաւիթ, էսաց, ըս տարը մի կալըմէն ⁴, մի միտը պա-
կաս ի, էգա նիտ անեղ քի խամա բերիմ, որ գիւ էրթաս դաշ-
տիւր, ճնճիւղ սպանիս, բերիս, յըրարիւ խիտ կուտինք:

86. Դաւիթ կըլնը, նիտ անիղ կառնը, կերթայ դաշտ:

Ճնճղտիւրուն կը դանի, ճնճղտիւր կը փախնին, կը մտնըն մէկ
կուրկը արար մէջ:

Կուրիկն ի, շնտ ուռի, բանձրացիւր ի, մարդ չկէրի մէջ
մտնի:

1 Քցի, նետիկ: 2 Թրք. — Խաժիւն. կտոր: 3 Թրք. — Պատուիրել
ապալրիւ: 4 Թրք. — Եփած միս, ծմնուան համար պաշար. Սուրմալուայ
խոյեցիւր ատում են դալլայ:

Դաւիթ տըսաւ ճնճղտիւր յըմեն լցուան մանչ կուրկը արտը, զինքն էլ գինաց, մտաւ կուրկը արտը մէջ:

87. Պառաւ ըլաւ գինաց տտաւ, ուր Դաւիթ ընկի կուրկը արտը մէջ. էտաց.— Դաւիթ, կըրե՞՞ղ քի տանը. վրէ՞ գիւ ընկիրքս իմ կուրկը արտը մէջ.

Էտաց.— Պառաւ, ճնճիւղ կոպանիմ.

Էտաց.— Ա՛խ կըե՞՞ղ քի տանը. կըե՞՞ղ քի տանը:

Էտաց.— Պառաւ, վրէ՞ կըե՞՞ղ տանը, իս ինչ իմ էրի:

88. Էտաց.— Էդա տանըքինդ տարը կայ, էդա Աիվ տարը ըլւլիւր պատան¹ ի քեաշիր, էնքամ ճանապար, վիրու ուխտընիր, ուր վիրուց գինը կը թալի էն պատնը մէջ, էլ չի կէրի գիւս ըլնը: Դաւիթ, կգեսա, ճնճիւղ կոպանըս, ճնճղիւ մէջ ինչքան միս կայ, գինա Աիվ տարը մէկ—տաս խատ վիրու ուխտը քի, էրա կալումա, հա՛ կի, հա՛ կի. խիլի չի խլսի²:

— Պառաւ, կըսը Դաւիթ, Աիվ տարը ո՛ր տեղն ի:

— Գինա, Յեօվանն էտա, կը տանը քի. նշանց կտայ:

89. Դաւիթ կգեսայ տտն, կըսը.— Խրեօթպէ՛ր, լիւսիւն խիտ քի տէրթանը Աիվ տարը, վիրու ուխտար տը ըրրինը, ճնճիւղ ինչ ի, մէկ վրթիւծ ի. էդա ճնճիւղ քեօվ մինը ինչ տը կշտանանը. իմ խէր էդա տարը էտքամ վիրու ուխտար պանտ ի էրիր. գրիր ի ըռնատտն³. էրթանը, ըրրինը, մի խամա էնինը կալումա:

90. Յեօվան էն տե տուշունմիչ կըլնը, կերթայ քեաղքը մարգիրիւն մօտ, կըսը.— Իս չըմ գտի, Դաւթըն ո՛րն ի շանց տուը, յէս օր Դաւիթ յիմ վերայ գուռի ի, կըսը.— «Տէրթանը տար, իմ խէր վերու ուխտար պանտ ի էրիր. տէրթանը, ըրրինը»:

91. Էդա քեաղքը յըմեն մարդ կըսը — Յեօվան, ուր գիւ էրթան, մինը էլ տը գեսնը, էն տե թամաշա էնինը. էն տե մկայ ջիւջ—ջիւջ առջիր կան, գէլիր կան մէջ, շատ վերու ուշ—խար էլ կայ մէջ, տաննը, Դաւիթ ինչղ կոպանի էդա վիրու ուխտարքի:

92. Խըլիւսիւն յըմեն ժողման, գինացըն Աիվ տար. տտան տարը մէջ շատուր ճանապար կայ. լցուած ի պատանը մէջ:

Դաւիթ ըրչկաց—ըրչկաց, էտաց.— Մօտ մի՛ք գեսայ. իս չըմ թուրնը գիւր գանիը, էդա իմ խօր ըռնաւուրքիըն ին, իմ խէր ըռնիր ի, իս գիւս բանամ, յըմեն խանիմ գիւս, նո՛ւր գինացէք, ո՛ր կարըճ ի, յիւրըշ տեղ սպանէ:

93. Դաւիթ զպատը մէկ տեղ կը քեանդի, ճանապարքիը յըմեն գիւս կը խանը, կըսը.— Դէ, գինացէք, ո՛ր կարըճ ի յիւր խամա սպանի:

94. Զինքն էլ հալա¹ ընկի սարը մէջ, կան կղեայ սարը մէջ, քեարը տակ, ծառը տակ, հս' կան կղեայ:

Կըսը.— Զընք մէկ ճանաւար քնուկ ընք, մեղք ի:

Էն էլ կը խանի գիւս, կերթայ:

Ե.

95. Դաւիթ կը մնայ չիւր յէվարքն. յէվարքն էդա քեաղ— քը մարդեր յըմեն դարձան, էկին տուն:

Յեօվան էսաց.— Դաւիթ, կայնք' մի'նք էլ էրթանք տուն:

Դաւիթ էսաց.— Խրօխայէ՛ր, իմ խէր էս տե շատ ի կան իկի. էսա գշիր կը մնամ էսա տեղ:

96. Էսաց.— Դաւիթ, մարդ գշիր գիւս չի մնայ. գշիր կերթայ յիւր տուն. տեսնը, էդա քեաղքը մարդեր յըմեն գինաց. մինքն էլ տերթանք մի տուն.

97. Էսաց.— Խրօխայէ՛ր, տխր իմ խօր տեղրանքն ի, իս էսա գշիր էս տեղ կը մնամ. որ գիւ կուզըս, գիւ գինա տուն.

— Դաւիթ, էսաց, որ գիւ կը մնաս, իսն էլ կը մնամ:

98. Մնաց. յիրկիւն Դաւիթ շտ քնաւ, Յեօվան մնաց նստուկ. չի կշխի քնի:

Յեօվան դ'Դաւթը չուխը փէշ ժողվրանց գեօղատուկ, բիրից, դրից յիւր գլխի տակ, գըլեօխ կայիմ² դրից Դաւթը փէշը վերայ.— որ գշիր Դաւիթ ըծը չթուղնի քնք մէջ, ընք էրթայ: Յեօվան քքնաւ:

99. Դաւիթ կէս գշիրքն ագախաւ, ըլաւ նստաւ:

Դաւիթ ըրչկից. դաանու³ մէկ կրակ իրիւաց:

Ըլաւ աք կանգնէր. ըրչկից որ չուխու փէշ, խրօխայէ՛ր գլեօխ դրեր ի վերայ, քքնէր ի:

Զինքն էլ դանակ խանից, դրից յիւր չուխու փէշը վերայ, կառից. չուխու փէշ մնաց Յեօվանը գըլխիւ տակ:

100. Դաւիթ ըրչկից էն կրակ, գինաց:

Դինաց, խառաւ էն կրակը մօտ ըրչկից կրակ չէր.

Մարմար քեար էն տեղն էր. քեար պատուիր, լիւս կամար վերայ կանգնիր:

Դաւիթ գիւր նիտ անիդ թալից, էդա մարմար քեարի չիւրս բլիւիւր ճղղղ⁴ քեշից, նշանից, դարձաւ էրի⁵ խօրօխայօր մօտ:

1 Թրք.— Գեռ եւս. տակաւին:

2 Թրք.— Պինդ:

3 Հեռուից:

4 Թրք.— Գիւն:

5 Նկատ:

Խրեօխպէր հալա քնուկ ի:

101. Դաւիթ էն տե խաղ էսաց.

— Խէրախիւտ խրեօխպէր, վեր ելե, վեր ելե,

Խէրախիւտ խրեօխպէր, խէր չունիմ.

Էրա խէրութին, էրա խէրութին.

Խէրախիւտ խրեօխպէր, վեր ելե, վեր ելե,

Մարմար քեար պատուիր ի,

Լիւս համար վերայ հանդներ ի:

Խէրախիւտ խրեօխպէր, վեր ելե, վեր ելե,

Խէրախիւտ խրեօխպէր, խէր չունիմ.

Էրա խէրութին, էրա խէրութին.

Մարմար քեար պատուիր ի.

Լիւս համար վերայ հանդներ ի.

Ըծը խամա էնքան ուստա ճարի,

Ըծը խամա էնքան սարակ¹ ճարի.

Ուրբաթ օր խամիւրընք,

Շաբաթ օր պատինք,

Յէվարին լրմացըցինք.

Կիրակը պատարադ մէջ մատուցինք:

102. Խրեօխպէր ըլաւ, նստաւ.

Խրեօխպէր գիտէր լուր Դաւթը խուսը մէկ էր, էրկու
շէր էներ: Ապա Յեօվան կը լսիր էնու խաղերը:

— Դաւիթ, էսաց, էրե՛, էրթանք տուն, սարակ ճարինք.

Դաւիթ կըսը. — Իս տերթամ մարմար քեարը մօտ, իս
տուն չըմ ի գեայ, դիւ շիւտ դինա, ուստէք, սարակներ ճամբ-
ի գեայ, դիւ էլ էրի խաղերը:

103. Յեօվան կըլնը յընդիւց կգեայ տուն:

Վուր կգեայ տուն, ուստէք կը ժողվրտի, սարակներ կը
ժողվրտի, կըլնը կերթայ:

104. Ըպա Դաւիթ ինչ ի էրեր. — Դընացիր խասիր ի էն
տե. յիւր նիտ անդեօլ ժամատն խամիւրիւր ի, խման քեա-
րերն էլ յըմեն գրիր ի, պատ մէկ մէջը բարձրացըցիր ի:

105. Խրեօխպէր կառնը սարակներ, ուստէք կերթայ:

Ուստէք կը տիսնան, կը դարմանան էն տեղ:

Սկուն ջիւջ քեարեր բերիր, դրիր ի խման մէջ, լուր յը-
մեն սարակներ մէկ տեղ ժողվրտին, չըն կէրի էն քեարեր բերն:

106. Ուստէք կը կանգնըն պատը վերայ, Դաւիթ էն ջիւջ
քեարեր ձեռ հտայ, վերցի բերի՝ կը դնի ուր տեղ:

Ոնչ սարակներ կէրին էն քեարեր բերն, ոնչ ուստէք կէրին
վերցին տեղ դնին:

¹ Խոյնցիրէն եւս==Որավարձ բանուր:

Սարահներն էլ էնա պոտիկ քեարիւր կը բերին, ուստէք
կտան ջիւջ քեարիւրիւ բիւլիւր:

Դըլ¹ կը շնին, կտան ուստին. գիլն կը զանէն բիւլիւր:

Զիւր մութ կտայ էգա եղեկեցին կը գըլթին կը լմացըցըն:

107. Յեւարըն Դաւիթ կըսը.—խէրախիւտ խրեօխպէր.
խէր չունիմ, էրա խէրութին. էգա ուստէցներու հախ² տու,
էգա սարահներու հախ տո՛ւ, առանցի հախ մի՛ թուղնի:

Որ չկայ էլ, յիւրըջ տեղից փո՛ւխ առ. իմ վերայ գըրի:

108. Խէրախիւտ խրեօխպէր, էրա խէրութին, քեառսուն
տէրտէր, քեառսուն սարկաւադ ըծը խամա ճամբքի գեայ,
վուր իս խըլիւսին պատարագ տէնիմ:

Ժամու մէջ ի՛նչ պէտք է, տէրտէրնիր գտին, խիա բերիս:

Յեօվան, էգա սարահներ էկան տուն:

109. Դաւիթ գինք էն գըշիւր մնաց ժամու մէջ:

Խըլիւսին վուր լիւսցաւ, էնու խրեօխպէր քեառսուն
տէրտէր, քեառսուն սարկաւադ առըց տարաւ խացոց, հալա
արիւ չըր գպիր է.

Մէկ շաբաթ Դաւիթ էնտե մնաց, պատարագ էրից. յիւր
ժամու վերայ շատ խնդացաւ:

110. Զէն ընկեաւ քեաղքը մէջ, քեաղքը մարդիւր շա՛տ
խնդացան, թէ Դաւիթ վանք շընիր է ժամու անուն կուծից³,
գրից Բանձր Մարութայ Ասպարածին:

Ըլաւ Դաւիթ էկաւ տուն, տէրտէրքիւր, սարկաւաղներ
թուղից ժամու մէջ:

111. Էնգիւց մատնիչ մարդ ըլաւ, խապար տարաւ Մը-
սըրայ Մէլըն թէ.—«Դաւիթ ջուջացիր է, ուր խօր ժամ տուիր է
շնի, մկայ էղի քեաղքը թագաւուր»:

Մէլըն է, հեն տե ուր մօր կըսը.—Մարէ՛, տիտար օր իս
յէն օր կսպանէ Դաւթըն, գիւ չը թուղըր, մկայ Դաւիթ սկուն
մմըգ էղի. գէ՛, գինա մի՛ թորի:

112. Մըլըքը մէր կըսը.—Մէլըք, գիւ չըս ուղը քի սկօն
կըտընճ ախպէր ընը:

Կըսը.—Մարէ, իս տաճըկ, էնի խայ, գիւր ըծը ախպէր ըլաւ:

113. Մէլըքն կըլնը ուր կտընճ մարդիւր կը ժողուի:

Մէկն էն մարդիւրայ գլխաւուրն էգա Կուգ Բաաին է,
կըսը.—Մէլըք, գիւ ըծը իրաւունք տառ, իս կերթամ Աասուն,
կը բերիմ թալան.

Քեառսուն կարճ կնըկ կը բերիմ, էրկանք աղան.

Քեառսուն յերկէն կընըկ կը բերիմ, գէվա⁴ բառան,

1 Վաղարշապատում՝ տիլ=Տիղմ. ցեխ: 2 Թրք.—Վարմ: 3 Սծից:
4 Թրք.—Ուղտ:

Քեառսուն աղապ աղջիկ կը բերիմ արմադան,

ԶԳաւիթն էլ կոպանիմ, գլեօլս կը բերիմ:

114. Մէլըք էսայ. — Կո՛ւղ Բաաին, իրաւունք տուիմ քիւձեռ, մարդ ճամբիսի, եօթ տարուան խարճ քի քի խամա:

Բաաին ի, կըսը. — Իս կերթամ խարճն¹ էլ կը բերիմ, հալտ թալան էլ կը բերիմ:

115. Բաաին ի, կըլնը խնդ խարիւր կտրըճ մարդիւր կը ջիւկը, կառնը վուր տէրթայ վար Սառունայ:

Կերթայ Սաանայ կը մօտանայ, դաշար մէջ չաարբիւր կը ղարկի. ուխար մարդ կը ջիւկի կը ճամբիսի յառէջ ղխարճ բերի: Ուխար մարդ կառնըն ուխտ դէվա կերթան, վուր ուխար տարուան խարճը ուխար դէվա բիւռ ուսկը բերըն:

116. Էդա մարդիւր կերթան մաա Յեօվան, թէ. — Մըսըրայ Մէլըք ճամբիսի, ուխտ տարուայ խարճ կուղը:

Յեօվան Գաւիթի կը վախենայ, կըսը. — Գաւիթ, յէս օր իմ ոըրա ճնճղիւ մըս կուղը, գինա՛, քեանի ճնճիւղ ոպանի, բի՛, իս ուտիմ: Գաւիթ կը խափի, ճամբիսի, վուր Գաւիթ չիմանայ. խարճ գեօղատուի աայ:

117. Գաւիթ էլի կերթայ պառուիւ կուրկը մէջ:

Պառաւ ի, կըլնը կերթայ կուրկը արա, կը տիսնայ Գաւիթ էլի կուրկը արար մէջն ի, կըսը.

— Ա՛խ կրեօղ քի տանը Գաւիթ. ա՛խ կրեօղ քի տանը Գաւիթ. դիւ վրէ՛ իմ՝ կուրիկ սկնտ կուրիս:

Կըսը. — Պառաւ, վրէ՛ բժը կրեօղ կը դնիս:

Կըսը. — Գաւիթ, էկին քիւ խուր խիղինէն² կը չափըն, ուխտ տարուան խարճ կը տանին, քեառսուն խատ կարճ կնըկ կը տանին, քեառսուն խատ էրկէն կնըկ կը տանին, քեառսուն խատ աղապ աղջիկ կը տանին, դիւ . . . :

118. Գաւիթ էն տե, եսվաշ, ղայիմ կը բանը պառուիւ ձեռ:

— Պառաւ, կըսը, էրի՛, էրթանը, բժը շանը տո՛ւ:

Պառաւ ղԳաւիթ կը բերի, շանը կաայ էն յեօղէն, վուր յերկէն կնկաիւր գըռուի ին, տանը կարճ կնկաիւր, աղջկաիւր, շանը կաայ: Գաւիթ, ապա, պառաւի ձեռ ղայիմ բանիւր ի, չը թուղնը: Գաւիթ իրիւր յեօղի դիւռն էլ կը կուտուի, դանիւր կը բանայ, կնկաիւր, աղջկաիւր կը խանի դիւռ. — Իմ մէրիւր, իմ քիւրիւր, մէմէկ ձի տուն գեացէք, բժը մէկ ջան կայ, ձի սեղուրըն³ ի, մի վախենէք:

1 Թրք. — Հարկ, ծախք: 2 Թրք. — Գանձ. զանձատուն: 3 Թրք. — Պատճառաւ, համար:

119. Դաւիթ պառւել ձեռն կը քեշի.— Պառաւ, կըսը, էրբ', իմ խօր խիզինն տեղ շանք տու, վուր տեղն ի, չափն կը տանին:

Պառաւ բերի սկօն զանաք կը կայնացըցի.— Դաւիթ, կըսը, իմ ձեռ թո՛ւղ, ամօթ ի, վուր չը թուղնըս, չըմ' ըսը:

Դաւիթ պառւել ձեռ թուղից, պառաւ էսաց.— Դէ', ահա, կեօ էնա ի:

120. Դաւիթ կգեայ, տիսնայ ինչ, Յեօվան ջիւալը բերան ի բռնի, Վերդօ էլ չափ առը, մտէ խիզինէն. վուսկը չափը, կտայ: Ապա Յեօվան տիսաւ, որ Դաւիթ էկաւ, խեղճ Վերտօ չտըսաւ: Մէկէլ տիսան Դաւիթ աչք յընկաւ վուսկը. կը բեօռայ Վերտօ վերայ: Վերտօ սկսէն կը վախնայ, կը քեաքի ուր թունապան, սկնայ կըշկայ Դաւիթ գլխը վերայ կայնուկ, կըսը.— Դաւիթ, մէկ դիր էլ քիւ խէր իմ վերայ բեօռացիր էր. իսցուիր էր իմ թունապան, դիւ էլ սկնայ բեօռացիր, իսցուիր իմ իմ թունապան:

— Դէ, յելի գիւն, էսաց Դաւիթ:

Երկու խրեօխապէրն էլ կը վախենան, կըլնն դիւս կանգնըն:

121. Դաւիթ կգեայ, կը մտնի խիզենէն, էն վուսկիք ինչ չըն չափաճ, լցիրին ճիւղալը մէջ: Դաւիթ հա կը լցը չափը ուռու վերայ, հա փէտ կտայ, թեմղըցի, լցի տակ:

Էն Բատընայ մարդեր կըսըն.— Էգա մարդ ծո՛ւռ ի, խանէք դիւս, մի բիռնիր բռնէք, մինք տէրթանք:

122. Ապա Դաւիթ չը թուղնը, խրեօխապէր էնու խապար տայ. համա չափ գըլխիւ մէջ կը զարկի. վուր կը զարկի, վից խաա մարդ էն տե կսպանի, մէկն ատամքեր քեշի, զարկի ճակատ:

— Դէ, գինա', քիւ թագեաւուրուն ճուղապ տանր, կըսը. մէկէլ չգեայ Սասունայ կնըկ, ազջըկ տանը, չգեայ խարճ ուզը:

123. Էգա մարդ կըլնը, կերթայ Բատինի մօտ:

Էն էլ դաշտը մէջ չատըքեր գարկեր, ծանտը նսաիր ի:

Վուսկն շատացիր ի Դաւիթ մօտ, Դաւիթ վուր տտաւ ուր խօր խիզինն վուսկիք, շատ խնդացաւ, շատ ուրախացաւ. կուտի, քէֆին կան կգեայ:

124. Զիւր յէն օր Դաւիթ սկի գինի չըր խմիր, չըր գաի գինին ինչպէս ի. չէ' վուսկն շատացաւ, գինին էլ սուվրաւ, կը խմի. վուր գինի կը խմի, ուր քէֆն կէնի:

125. Էգա Կուզըատին ըրշկից: Էգա մարդ իլիր ի մէկ աշավաթ, գինաց յառէջ, ըրշկից ատամքեր յըմեն քեշիր ի. տիանջնիր կառիր ի, դրը ճակտը վերայ, էրուն ջրու պէս կը

Թափը. բերան ուռի, քեթրուիր ¹ և, աչքեր էրընից չը բացուր:

126. Յընտի Կուզբատին վախացաւ. իրի, նստից էդա մարդ խարցնից.— Էդա ո՞ր քի խեա էրաց, շատ շատուորըն որ դիւ գտիր քեաղաք յըմեն էկին ձի վերայ, վրէ՞ խապար չէրըր ըծը, իս գէր:

127. — Զէ, էսաց, քեաղքը մարդ մի ձէն չը տուիր ի. խաղինի տէր էկաւ մի յապետի ². Կնկտիր, աղջկտիր բռնից. բան բռնից, խաղբից, գինացընը խիզինէն, վուր մի բիռնիր տը բըռնէնը բիրինը. խայիր հալա մի պատըւ կը պախէն, մնացիր էր մէկ բիւ ուսիը վուր թմէր: Մէկ ծուռ տղէմ էկաւ բնտի, հա կըսըն «Դաւիթ», հա կըսըն «Դաւիթ». մինը չընք տիտիր ի. մէկ ծուռ տղէմ էր, որ բեօռաց, էտա խայիր յըմէն մօտէն վախեցան, յըմեն խանից դիւս, ըզինքն մտաւ խիզինը մէջ, մի բեռէն վուսկըքը կը լցէր չափը օռու վերայ, թամիզ շուռ կաէր տակ: Իմ ընկէր էսաց.— «Դօ, խայ, էդա ծուռ խանէք դիւս». վուր սկուռն էսաց, էդա ծուռ խայը համա չափ զարկից գլխը մէջ, դէն սպանից. նուր փէտով վիցն էլ սպանից, ըծը էլ բըռնից, սկնայ էրից:

128. Էսաց.— Էնա խայիր սկի բան չառըն:

— Զէ, էսաց, սկի բան չառըն:

Կուզ Բատին շատ վախեցաւ էն տե, միտը կէնի.— Իս Մէլըք խափեր իմ թէ. «Էրթամ Սատուն, բիրիմ թալան»: Կընըկ, աղջըկ չիլաւ, իմ մարդիրն էլ կուտուրան, խորճն էլ չկէրցան բիրիր ին. վուր սկուռն ի, տէրթամ, Սատնայ վանը սարը մէջն ի, թալնիմ, բիրիմ. Դաւիթ չիւր կիմնայ, գեօղտուկ կը դառնամ յետ:

129. Բատին կառնի յիւր մարդիր, գեօղտուկ կերթայ Սատնայ սար, ժամու դիւս կը բռնի, զինք կանգնը դաան. էդա խինգ խարիր ջան կը մտուցէ նիրս. վուր կը մանըն ժամու մէջ, կը զարկին քեառսուն տէրտէր կըսպանին, քեառսնից մէկ պակաս սարկաւագ կսպանին:

130. Էլ խապար չըն, թէ մէկ պախուիր ³ ի խորընիւրաց մէջ: Դըտին թէ էն ի, պըծըցընը:

Էդա Բատին ի, կըսի.— Նիւտ էրէք, էդ ժամտան բանիր առնինը, էրթանք. աղէկ էր, մի մարդիրիւ վուխ խանընք, վուր սպանիրէն:

Ժամիւց կընն գիւս, կերթան:

131. Էդա մէկ սարկաւագ հալա պախուռած ի.

1. Ծուռուիր. 2. Պատճառաւ, համար: 3. Պահուել. Թար-
նուկի.

Գեօղտուկ կրիշկի, կըտիննի մարդ չկայ, յըմեն գեացած ի, կըլնը մէկ ժամու շապիկ արընը մէջ կթաթխի, կը վազի դաւն¹ Սասուն. կըգեայ, կըխառնի Սասունայ մէջ, կգեայ Դաւթը մօտ, վուր կգեայ Դաւթը մօտ, կը տիննայ Դաւթ սկօն ի խմիր, սկի խելք չկայ գըլեօխ:

132. Տիրացուն կգեայ, գիմոց կը կանգնի, կըսի.

— Դաւթ, էկան քառսուն տէրտէր սպանին, քեառսընից մէկ պահաս սարկաւագ սպանին, վանք թալնին, առըն գնացըն:

Դաւթ էսաց. — Խրեօխպէր, սարկաւագ իկիր ի. մահեար² խո՛ւնկն ի պահաս, ձէթն ի պահաս, մո՛ւմն ի պահաս. տո՛ւթըդ էրթայ:

133. Սարկաւագ կը մնայ շուար, չկէրի խառկացցի Դաւթըն: ձար կը կարուի վերայ:

Ձէնա ժամու շապիկ էրընաթաթախ կը զարկի յառէջ:

Վուր Դաւթ գշապիկն կը տիննայ էրուն. էնու քէֆ կը թուղին: — Սարկաւագ, կըսի, էդ ի՞նչ բան ըլիր ի:

Սարկաւագ կըսի. — Քեառսուն տէրտէր սպանին, քեառսընից մէկ պահաս սարկաւագ սպանին. ժամուուն թալնին, թուղին գնացըն:

— Սարկաւագ, շիւտ ի գնացած:

— Ինունը ժամ թալնին դեն գինացըն, իսն էլ գէսն իմ իկի:

134. Դաւթ կանգնաւ, գնաց մէկ բառաի ծառ քեշից, գըլից յեւր թիվի վերայ, շիւտ — վագելեօվ գնաց:

Կուգ Բատին դաիր ինչ բան էր Դաւթ. էն յառէջ կերթէր, վուր Դաւթ չը խասնէր էնու:

Դաւթն ի, վագելեօվ գնաց, խասաւ էնու զօշումին³:

135. Դաւթ մէկ դիր գիրան աջու թլից, մէկ դիր ձախու թլից, էնու զօշուն յըմեն ջարգից. նանց սպանից, մնացողը լցից գիտի մէջ. էն էլ գիտ խեղդից:

Ըրշկից, մարդ չմնաց էլ, աջ թիւին ըրշկից աըսաւ Կուգ Բատին ձիով իր, դիտ ընցիր էր էն թայը⁴:

Էսաց. — Ձիու տէր, իս կէրիմ, գեամ, քի սպանիմ. համա քի չըմ սպանի, գիւ գնա, խապար տար քիւ թագաւորս ըրն. մէկ էլ սկնայ քեաք շուտի. սկնայ բան էնի. ուրի բանից ինչ կը դառնայ:

1. Թրք. — Մինչևէ: 2. Թրք. — Միթէ: 3. Թրք. — Չօրք: 4. Թրք. — Կողմ. հաւասար մաս. հասակ:

136. Է՛, Բատին կիշխընայ դառնայ պատասխան տայ,
կը զարկի ձիուն ու կը վախնի՛: Կերթայ, կը խասնի Մսըր:

Վուր կը խասնը Մսըր, կրիշկայ յաղբրի վերայ, կնկտիր
ժողովիրին էն տեղ. ամօթու կըլնը ձիու գլեօլ կը կօռի, յիւ-
րիշ ճամբխեօլ էրթայ: Կնկտիր կը տխսնան:

137. Կնկտիրու մարդերն էլ դնացած խիա: Շատիրու աչք
ճամխին ի:

Կը բեօռան.—Է՛, Կուզ Բատին քեաքեաքերան,
Դիւ գինացիր Սասուն թալան,
Էդ յիւստ կդեատ լերան—լերան:
Յիւր ին կարճ կնկտիր էրկանք աղան.
Յերկէն կնկտիր դէվա բառնան.
Սգապ աղջկտիր արմաղան.
Մսըրայ Մէլըքին խափիր, կերթամ թալան.
Դիւ եկար, մի մարդիր յիւր ին:

138. Բատին էսաց. Իս գտէր Սասուն դաշտ էր մէյտան,

Իս չգտէր քար էր, կապան.
Մարդ կէր ինե գեադանական,
Նիա կէր ձեռ գերանական,

Կը զարկէր, յեա ¹ կը բանէր քեանց պատու խան.
Գեարնան հեղեղ վուր կըլնի,
Ձի մարդիրու ձիւճ ու պլօր կը բերի,
Դիւ արէք ձի եղ ու չուրթան:

139. Կնկտիր լեալեօլ կզան առն:

Կուզ Բատին էլ կէրթայ յիւր տուն:

Ճուար կուտան Մէլըքին.—Կուզ Բատին իկիր ի:

Մէլըք կըսի.—Կանչէք, իգեայ էսա տեղ:

Կուզ Բատին ամօթու չգեայ:

Մէլըք չիւրս խատ մարդ կը ճամբխի յիախի:

—Գեացէք, կըսի, դօռեով, տիեղեով բիրէք:

140. Էդա մարդիր գեացըն.—Բատին, ըսին, Մէլըք ամբ ² ի
էրիր, աը գեատ. վուր դիւ չգեատ, քի տիեղեով կը տանինք:

Կըլնը կընկնը ինունց իտեկն, կէրթայ:

Բատին վուր էնքան մարդիր առնց սպանիլ, էնունց բա-
րեկամքտիր ժողոված ի Մէլըքի մօտ, գանգատ տէնին Մէլըքին:

141. Կուզ Բատին կը տանին էնու գիւանխանէն, Մէլըք
կըսի.

—Կուզ Բատին, գիւ էս տեղ շատ կարըճ էր, ասիր.

«Տերթաւմ Աստուն, քիրիմ թաւան, քեառսուն էրկէն կնիկ դէ-
վա բառնան, կարճ կնիկ՝ էրկանք աղան, աղջկաիւր՝ արմաղան»:
Ապա գիւ գնացըր, էդաքան կտրըճ մարդ տարըր, յիւր ի քիւ
մարդիր:

142. Կըսի. — Մէլըք, Դաւիթ սկօն կտրըճ ի, խաղար էն-
պէս էլ էրթայ, Դաւիթ սկօն տը կուտուրի, յըմեն էլ տապանի:

— Սո՛ւտ մի ըսի, կըսի Մէլըք, գիւ փախիր իս, պաղկուիր
իս, իկիր իս. իս գաիմ վուր գիւ Դաւթըն չը՛ս տսիր ի:

— Վըէ՞ չըմ տսիր, կըսի Կուդ Բաաին, իս յառէջ կգէր.
յիտիւանց տիտայ մէկ ջիւջ-ահագին ծառմ քօքախան իր էրիր.
էդա բառտի ծառ գրիր էր յիւր թիւի վերայ, ծէրը բռնիր էր.
քեօքեօյ դարկից, մէկ գիր աջու դարկից, մէկ գիր ձախու դար-
կից. յըմենն էլ սպանից, լցից գիտը մէջ. շատ կտրըճ աղայ
ըլիր ի Դաւիթ, սկնայ կտրըճ չկայ:

143. Էդա սպանուկ մարդերու տիրուանք կըսին.

— Ապա Մէլըք, մինք ինչ ըսինք քիւ խելքին, քիւ դաւին
ի՞նչ էր Սասաւնայ խիտ. գիւ Կուդ Բաաընայ խուսը էրիր. մի
կտրիճ մարդ իր յըմեն տառաւ, սպանիլ տուից:

144. Մէլըք կըլնը, կգեայ տուն, կըսի. — Ա՛խ մարէ, ա՛խ
մարէ, իս էն օր Դաւիթ տապանէր, գիւ չը թուղիր. մկայ էլ
Դաւիթ սկնայ բանիր կէնի:

— Հա՛, կըսի մէրը, գիւ իմ խաղար չէրիր, Կուդ Բաաընայ
խաղար էրիր:

Էոաց. — Իս քիւ խաղար ինչ էնէր:

145. Էոաց. — Վուր գիւ իմ խաղար էնէ՛ր, քիւ պտը
ախպէրն էր Դաւիթ, տարըն էրկու գիր աէրթէր տեսնէր, հալա
Դաւիթն էլ տը կանչէր բերէր Մօըր՝ քեօ տուն. էն գեախ կու-
րախնէր, կըսէր, ըծը ախպէր կայ. է՛լ մարդ չէր կէրի քիւ վե-
րայ խուսը:

Կըսի. — Մարէ՛, իս տաճիկ Դաւիթ խայ, վըէ՛ կըլնը ըծը
ախպէր:

146. — Մէլըք, է՛, քիւ խելք չի կտուի. շատիր քիւրտ
խայ կըլըն ախպէր. մէ մէկի տուն կերթան, շատ վոճ կը կըտ-
ռին. էն Դաւիթն էլ մի պախած շախած աղէն էր, վուր
գիւ Դաւթը խիտ աղէկ ըլնէր, Դաւիթ քիւ խուսք տա-
նէր: Աղէկ, Դաւթը մօտ չգնացի՛ր, Դաւիթն էլ չի կանչի՛ր
քեօ տուն. էլ քիւ դաւին ի՞նչ էր Դաւթը խիտ. վուր գիւ
ճամբխիր եօթ տարուայ խարճ ուղի՛ր, էդա քեառսուն էրկէն,
քեառսուն կա՛րճ կընկըտիր ինչ էր. քեառսուն աղջկըտի՛ր ինչ
էր: Քիւ արուած վուր գիւ էրիր, հալա Դաւիթ ինչ ի էրիր,
Դաւթը արած հալա քի՛չ ի:

147. Գեանգատ շատացաւ մօր մօտ, էլ աղբ մօտ չէրթան:
Մէկ կըլնը դիւս, էրկուս կէրթան ներս. էրկուս կըլնը,
չիւրս կը մաննը, թէ.— Բիւ աղէն սկնայ էրիր ի մի գլեօխ:

148. Կը ճամբընին Կուղ Բատին կը բերին, մէրը կըսի.

— Վրէ՞ գնացիր, սկնայ աւեր բան էրիր:

Էսաց.— Մէլըք ըծը ամբ էրաց.

Մէլըք էսաց.— Իս քի աօխմ. գնա՛, Սասուն թաւնի՛ քի.
Իս քի չասըմ՝ գնա քեառսոն տէրտէր, քեառսոն սարկաւագ
սպանի վուր. գիւ վրէ՞ գնացիր, սպանիր, Գաւիթ էլ ըռըկաւ,
մի մարդիր յըմեն սպանից:

149. — Մէլի՛ք, էսաց մէր, քի գեօրծ է՛լ խիտ Գաւթըն
չկայ. պատալ պատալի՛ իւաւ. է՛լ գեօրծ չունիս Գաւթը խիտ.
Իս մէկ թիւղիթ կը ճամբընիմ Գաւթըն. Գաւիթ, զքի կը պա-
րըջցուցիմ, գիւ խիտ գեօրծ չունիս:

Է՛. Մէլըք կը կանգնի՞:— Մարէ՛, կըսի, քեանի՛ քիւ խապար
էրիմ, իս զարար տիսամ. Եան՝ իս զԳաւիթ կսպանիմ, Եան
Գաւիթ ըծը կսպանի:

— Մէլըք, կըսի, իմ խոռք էրա՛, գիւ չը՛ս կէրի Գաւիթ
սպանի:

150. Վուր կըսի. «Գիւ չը՛ս կէրի զԳաւիթ սպանի», Մէ-
լըք կը հաղստառի՛. կըլնը, Կուղ Բատընայ ձեռնէն կը բռնի.
ըլի՛, էրթանք, կըսի:

Կերթայ քեաղքը մէջ. քեաղքը խիլքեառուր մարդիր
վուղջ կը ժողուի, կը տանը դաշաը մէջ, չասր կը զարկի:

151. Յառէջ էգա խիլքեռով մարդիրիւց խարցմունս կէնի:
Շատիր կան, աւերութիւն չը՛ն ուղի:

Շատիր կան, կըսին.— Մէլը՛ք, Գաւիթ քի զարար տուիր ի
սկի. Գաւիթ միամիտ յիւր սուն նստիր էր, գիւ աւերութիւն
էրիր իս. է՛լի գիւ չը դաղըն:

152. Մէլըք է՛լ էն մարդիրիւն խիտ խապար չը տուից,
առաւ գնաց ջուկ մարդիրու խիտ զըուցից:

Էսաց.— Գիւ ինչ կըսի՛ք, միք աէրթանք խիտ Գաւթը կոււ:

Կըսին.— Մէլը՛ք, յէս օր Գաւիթ տանըչիւրս տարիկան ի,
Գաւիթ չգտի կոււ, հաւա՞ վուր գիւ յէս օր կոււ չէնի՛,
զԳաւիթ չսպանի՛ս. վուր Գաւիթ յըլաւ յեռսոն տարիկան,
զքի՛ էլ կսպանը, զքիւ քեաղքն էլ կը դաւթի. համա աղէկ
էն ի, քիւ ասկեար՝ ժողուի՛ս, էրթատ Գաւթը վերայ, վուր մի

1 Թրք.—Փոխարէն, խոտորնակին խոտորնակ: 2 Թրք.—Աւամ.

Եան—Եան—Աւամ—կամ: 3 Մինչեւ 4 Թրք.—Զօրք:

տկանջ գնին, էդա յըմեն բանէն աղէկ ի, ըստարը չէրթաս,
էլ Դաւթը վերայ չըս կէրի:

153. Մէլըբ դարձաւ խիւքեով մարգիրու վերայ:

— Գնացէ՛ք. ձի հեօղ արէք, տէրթանք Դաւթը վերայ կռիւ:

Ըսին. — Մէլըբ, յէս օր դիւ մի թեաղեաւորն իս, յա-
ռէջ քի կըսինք մ'էրթայ Դաւթը վերայ կռիւ. ապա վուր դիւ
կէրթաս. ինչ ըսինք քի է՛լ: Մէլըբ, ահա՛ (բեղը բռնելով),
քիւ էրթալ աը փօյմընիս, գէ՛, գնա՛. է՛, վուր յըմեն էկան,
մինք էլ տէրթանք, ինչ էնինք:

154. Մէլըբ կըլնը ուր տսկեար կը ժողուի, վուր էլ հաս-
աւ հաապ չկայ, վուր էլ հաստ աւ հաշիւ չկայ:

Կըլնը ուր հեօղ կէնի, խիտ տսկեարըն աը գեայ:

Մէր կըսի. — Մէլըբ, դիւ մ'էրթար, մէկ մօրգամ բռնը քիւ
տեղ. տսկեար թը առնի, էրթայ Սասունայ վերայ կռիւ. դիւ
վրէ՞ կէրթաս.

Կըսի. — Մարէ, իս չէրթամ, խաղի աղայ էրթայ, ըծը
խամար կռիւ տէնի. էսքան տսկեար ժողուիր իմ, ինչպէս ա-
ռանց տէր թուզնիմ, իս կերթամ խիտ:

— Վուր դիւ տէրթան, կըսի մէր, իսն էլ աը գեամ, մի-
նակ չըմ թուզնը:

— Իս տէրթամ, դիւ կնիկ իս, մի՛ գեա:

— Կգեամ, կըսի, իս չըմ դադրը:

155. Մէրն էլ կը ժողուի քեառսուն աղջիկ, քեառսուն
կնիկ, էրկու ձեռք շաւար քեշող կը բերի, էրկու ձեռք նաղա-
րա գուռնայ կը բերի. էդ աղջկտիրն էլ խաղալիւ յապեով կը
բերի:

156. Մէլըբ զօշում առաւ, դինքն էլ ընկեաւ յառ էջ, կեր-
թայ Սասունայ վերայ:

Գնաց Սասունայ մօտ, չաարըըբ էն տե դարկից, տսկեար,
էն տե դրից:

Մէկ թիւղթ գրից Մէլըբն Յէօվանի վերայ:

157. — Յեօվան, կռիւ կէնիս, էրի իմ կռիւ, եօթոս¹ կտամ
քիւ քեաղքը վերայ, ինչքամ որձ կայ, կսպանիմ, քեաղաքն
էլ կըակ կը թուզնիմ կը վառիմ:

158. Դաւիթն էլ ուր կսկծոն, որ ժամատուն վառած ի-
տէրաէրքիւ, տարկաւադտիր սպառած ի, համա, էդած ի գէթ.
չըգտի, ինչ կէսի, կերթայ չիւս յեվարին ճնճիւղ կսպանի,
ճնճղքիրաց խիտ էյլա կըլնը², էու բան է՛դ ի, յիւրիշ գեօրծ
չէնի: Վուր թիւղթ կգեայ Յեօվանին, էդա պառաւ կը լսի,

1 Թրք.—Ապա թէ ոչ:

2 Թրք.—Զրաղուել:

էղա պառաւան էլ չէ՝ վուր կուրկու խամար ի Դաւթը խել
կան կգեսայ. էգ պառաւ Դաւթը խօր սերուղն էր, վուր Դա-
ւիթ յեթիմ է, սըրաը վերայ կը ցաւ, կուզի Դաւթըն ըսն
սովըցըցի, Դաւիթ մանգ գառնայ, մարդ ըլնը:

159. Պառաւան ի, կը խարցըցի Դաւթըն, կեան կգեսայ.
կգեսայ, կը տանայ Դաւիթ էլ ի յուր կուրկու արաը մէջն ի.—
Դաւիթ, կըսի յեղի, դնա՛, ախ Դաւիթ, ախ Դաւիթ, կրեօղ
քի տանը՝ Դաւիթ, կրեօղ քի տանը Դաւիթ, էլ ի գիւ իկիր իս
իմ կուրկու մէջ, ճնճիւղ կոպանիս: Մարայ Մէլքը ինչքան էր-
կինք առող կայ, էնու կեօրա՛ չաար ի զարկիր զաշաը մէջ,
թիւղթ ճամբխիր ի Յեօվանին. յէկէք, կուիւ էնինք, չքք իգեսայ,
իս կաամ քեաղքը վերայ, ինքան մանգ կայ, նանց սրճը կըս-
պանիմ, էգը կատնիմ, կրուի կը թեօզնիմ, քեաղաքն էլ կը
վառիմ:

160. Պառաւան սր սկուն կըսի, Դաւիթ կը հռտառուի, բի-
քիկ կերթայ, մէկ ծառ քեօքախան կէնի, կը գնի վուր թիւին
վուր էրթայ կուի:

Քեաղաքն էլ ինչ կը գեօղան, ինչ կը վախենան:

Պառաւ կը բեօռա Դաւթըն, իտէն կը վազնի.

— Կանգնը, Դաւիթ, մէրթայ, կանգնը Դաւիթ, կրեօղ քի
տանը, Դաւիթ, կրեօղ քի տանի, Դաւիթ. էղով տէրթառ Մը-
սըրայ Մէլքըն կուի:

Էօսայ.— Պառաւ. ապա ինչով տէրթամ:

161. Էօսայ.— Դաւիթ, մտկեար չկայ քիւ խօր Քիւրկիկ
Ջալալին ²

4 Թրք.— Չափ. հաւասար:

2 Քիւրկի Ջալալին խրեղէն ծի էր. Դաւթը խէր զինաց ծով յափ.
կը ֆրար (մանգալ). տըսաւ մէկ ծի ծովուց ըլաւ զիւս. զինաց նախը
մէջ զսրախի (մատակ ծի) վերայ. խէր էն զիւն վազից ծին տը բըռ-
նէր. զիւրաց զաւթէր (զսպել). ծին ի զինը չէտուր ծեռ:

Դառցաւ զէն զսրախն էտուր յիռջիւ, տարաւ տուն. սր կը տանի
տուն զսրըխի տիրուջ կը կանչի կըսի.— Քիւ զսրըխի զին ինչ ի: Կըսի.—
Դաւիթ (մեծ Դաւիթ). զսրըխի զին յիտուն ուսկի ի. կտաս, տուր. չըս
իտայ, իմ զսրախ կը տանիմ:

Դաւիթ կը խանի, խարիբ ուսկը կտայ, կըսի.— Զիու տէր, զինա
ըծը չանըծիս, էն ծիուց իս խէր տիսնամ:

Կըսի.— Դաւիթ, խաղար խէր տըսնառ բեօ ծիուց, իս կը վախենէր,
զիւ ըծը փարայ չտէր, որ էսրան փարայ տուրք. բի կօխնիմ, իմ ճծիրն
էլ բի կօխնին: Կառնը փարէն կիրթայ:

Մահեար չկայ քիւ խօր թուր կէծակին.
 Մահեար չկայ քիւ խօր կիւտիկն¹ ի գլխին.
 Մահեար չկայ քիւ խօր կեօռակ² Աթմանին.
 Մահեար չկայ քիւ խօր քեամարն ի մէջքին.
 Մահեար չկայ քիւ խօր շլվարն ի սաին.
 Մահեար չկայ քիւ խօր ճգմէն³ ի սաին.
 Մահեար չկայ քիւ խօր խաչ պարարտուն, վերայ
 աջ թիւին:

162. Էսաց. Պառաւ, էգա սրտեզն ի:
 — Գնա՛, Յեօլանի վերայ զեօռի, նա կը խանի գիւտ:
 Էկաւ, Յեօլանին աղաչից, էսաց.
 — Խէրախիւտ խրեօխպէր, խէր չունիմ, էրա խէրութին.
 Խէրախիւտ⁴ խրեօխպէր, մէր չունիմ, էրա խէրութին,
 Խէրախիւտ խրեօխպէր, խէր չունիմ,
 Տո՛ւ ըծը Քիւրկիկ ջալալին.
 Խէրախիւտ խրեօխպէր, խէր չունիմ,
 Տո՛ւ ըծը թուր կէծակին.
 Խէրախիւտ խրեօխպէր, խէր չունիմ,
 Տո՛ւ ըծը կիւտիկն ի գլխին.
 Խէրախիւտ խրեօխպէր, խէր չունիմ.
 Տո՛ւ ըծը կեօռակի Աթմանին.

Դաւիթ տարաւ էգա զսրախն պախեց. չիւր էգա մին էգա քիւ-
 սակն բիրից, տնէն չխանեց զիւտ: Էգա բիւռկուն շատ կը սիրէր: Էգա
 բիւռկու անուն զրից Քիւրկիկ ձալալի:

ձալալ էլ ինչ ի. — ձալաթ. հանի (այսինքն) ձալաթ. յըմենուն տայ
 ոտաց տակ. զանիս. սպանիս:

Յըմեն բան էգա Քիւրկիկ ձալալուն շանք տուից. ինչպէս որ վար-
 ժապետ վարժատուն տղէկնիրու դաս տայ, զիր սովորցըցի:

Որ մեծ Դաւիթ մեռաւ. էլ մարդ չըն կշխընալ մօտանայ էնու Յեօ-
 վան խորճիկը մէջ գեարը կը լցէր, տանէր հեռուն կը գնէր. որ մին
 զիւտս կօխէր մէջ. կապ կը թլէր զիւտս:

Յեօվան ինչ օր տուն չընէր. մին կը մնէր անութը: Մարդ չըր
 կշխընէր տանը. որ Յեօվան ճանչցիր էր մէջն չըր իտայ:

Յեօվան չըր կշխնէր թիֆրի. կը մնէր անթիմար:

Էնքան ժամանակ որ առանց թիմար մնացիր էր. կեղտը մէջ մա-
 ցիրէր. անութը մնացիր էր: Չին շատ էր բարակցիր:

1 Գլխարկ. կտաւէ: 2 Կարճ անթիւ. մաղկապատ հազուատ: 3 Նր-
 կարպիզ կօշիկ: 4 Թրք.— Գարի ինքն ըստինքեան. բարեգում:

Խէրախիւտ խրեօխալէր, խէր չունիմ.

Տո՛ւ քծը քեամարն ի մէջքին.

Խէրախիւտ խրեօխալէր, խէր չունիմ.

Տո՛ւ քծը շլվարն ի ոտին.

Խէրախիւտ խրեօխալէր, խէր չունիմ.

Տու քծը ճղմէն ի ոտին.

Խէրախիւտ խրեօխալէր, խէր չունիմ.

Տու քծը խաչ պատրաստին,

Վերայ իմ աջ թիվին.

Խէրախիւտ խրեօխալէր, խէր չունիմ.

Յեթիմ իմ, էրա խէրութին

Ըծը տու էգա բանիր¹:

163. Խրեօխալէր էսաց.—Վայ, Դաւիթ, քիւ սովորեցուզի բիրան կուտռուէր, էգա բանիր չը սուվըրցըցէր:

Ըլաւ գնաց, սանտըլի բիրան բացից Յեօվան:

Էնու խէր՝ Ջիւջ Դաւիթ վուր ծալիր, դրիր էր մէջ, սկուն մնացիր էր. գրկից, բրկից դրից Դաւթը յառէջ:

164. Դաւիթ ըլաւ վուր կիւտիկ տը դնի գլխօխ. սկուն ջիւջ ի, կը գեայ, կը նստը վուր թիվքերուն. գլխօխ, աչքեր, յըմեն կը բռնի, մտնը մէջ:

Կը բրբին մէկ կարար² բանբակ, կը դնին կիւտիւր մէջ, նուր գլխօխ մէջ կը կանգնը, նուր էնու գլխեով կըլնը:

Խօր գեօրտըր վուր կը խաքիւն, եօթ փաթ բիւլեօրը կը փաթըթը, նիւր կուճկըտիր կգեայ, մէկ մէկու կը բռնը, կը կուճկըն:

Եօթ փաթ էնու քեմէրը կը փաթըթի մէջ, նիւր էնու կուճակ կը կուճկին:

Շլվարն ի, կը խադնի, եօթ տեղով կը փաթըթի:

Ճղմէն ի, քեշի յոտ, եօթ լիտը բամբակ կը դնը մէջ, ան-ճաղ յոտ մէջ կը կանգնը:

Խաչ պատրաստին կը կապի աջ թիվին. շատ ջիւջ ի, խեօվ կէնը էնու ջանտըկի վերայ:

165. Թուր կէծակին տը կապի, Յեօվան կըսի.—Դաւիթ, քծը դուլաթ³ չըկայ, էրի, վրցի, կապի քիւ վերայ:

Վուր էնու խէր ցից գարկիր ի պատ, թուր կախիր ի, Յեօվանի ձեռ շխասնը, չիէրի բրբի տակ:

Դաւիթ կգեայ, մէկ թարանճա⁴ բիրի, դնը, կըլնը թա-րանճէն. ղթուր կը բրբի տակ, եօթը կապեով կը կապի յիւր

1 Էգա բանիր վուր կուզի. խնութ մնացած ի, սուր բան չի կարի:
2 Թրք.—Հակ:
3 Թրք.—Ոյտ
4 Թրք.—Սանդուղթ:

ջանք վերայ, նիւր իրեր թիզ յերկէն Դաւթը բաժը¹ վերայ:

166. Յեօվան կըսի. — Դաւիթ, էրի էրթանը, ձեռնքտիրիւ փայտի: Քիւրիկի ճալալին ժարի² չըկէրի քի տանը. մէկէլ ձեռնք կ'աւ ին³. Գնա, տես, որին կը խաւնիս, քի խամար տար:

Դաւիթ կը մօնը փայտիս, ձիւ ձերկէն կը բռնը, ձեռ որու քեամկին կը գնի, ձեռն փուր կ'առնը գետըն:

167. Գնաց, խառաւ էն գլեօխ, էս գիր ձեռ զարկից Քիւռ-կիկ ճալալաւ քեամկը վերայ. վար զարկից, ձին ի թափիւկմ⁴ զարկից, պատը առաւ քեարերուն:

Դաւիթ ձիւ թիկից, գլեօխ պաքնից, զեօռով քեշից, իրի գիւս:

Է', ձին էլ յիմաստուն էր, ճանչցաւ. — Էսա ըծը խեծնուղի, էլ ձէն չէտուր:

168. Դաւիթ էսաց. — Խրեօխպէր, Գնա, մէկ զիար⁵ սա-պուն ըլ', մէկ ջիւջ պղնձ ջիւր տաքցու:

— Խրեօխպէր, էսաց Դաւիթ, էրի ջիւր լից, իս ձին տը լուամ:

Յեօվան կըսի. — Իս չըմ կշիւի ջիւր լցիմ. ձին ըծը կը զարկի:

Դաւիթ մէկ ձեռնով ձին կը բռնը, մէկ ձեռնով ջիւր կը լցի. ձին կը լվայ, ձին կ'անգնիր ի, ձէն չը տայ:

169. Դաւիթ տիտաւ ձին յըրիւր չառնը. ձիւ գլեօխ թուղից, մէկ ձեռ սապուն բռնից, մէկ ձեռնով թաս կը զարկի ջրը մէջ. ջիւր կը լցի վար ձիուն:

Էդ զիար սապուն վար ձիուն յըմենն էլ կը խլացըցի⁶. փրթիւճ չմնաց, զձին թամիզ կը լուայ:

170. Կըսի. — Գնա, մէկ սօմար գետարի բի:

Խրեօխպէր կերթայ, կը բերի:

Դաւիթ կը գնը ձիւ յառէջ: Ձին կուտի:

Դաւիթ կըսի. — Ձիւ գին ըլ', ձիւ կեամ բի:

Խրեօխպէր կերթայ, կը բերի:

171. Մէկ էլ կիմանայ, Մըրայ Մէլըքի թիւղի մէկ էլ էկաւ Յեօվանի վերայ. — Յեօվան, էսաց, կ'գեսո իմ վերայ կռիւ, էրի, չըգէս, էլ չըմ կ'անգնի, ասկեար քեշիմ քիւ քեազը վերայ:

Դաւիթ վուր կը լսի կըսի. — Շա լաղն⁷ ի, վաղը էսա վախտ էնու կոնալան⁸ իմ. Գնա, բարիւ էրա, վաղը էսա գետա⁹ Դաւիթ տը գետայ:

Ձին հալա գետըր ուտի:

4 Հասակ: 2 Նիհար: 5 Թրք.— Գեր. չաղ: 4 Թրք.— Արացի, քացի: 5 Լիտր: 6 Վերջացել, աւարտել: 7 Թրք.— Շատ պիղն է, յարմար: 8 Թրք.— Հիւր: 9 Ժամանակ:

խէր քիւ ձիուն յըմեն ճար ու ճամբախ շանք ի տուի, ձին
գտի յըմեն:

177. Գաւիթն է, ձին կը քշի կերթայ:

Կերթայ, կը խասնի կաթնաղբուր:

Էն տե ձին կանգնի: Գաւիթ մէկ ըռքէպ կը զարկի:

Վուր ըռքէպ կը զարկի, ձիուն շա՛տ ցաւ կտայ, կըսի:

178.—Գաւիթ, քի կտամ էրէգահան դէմ, քի կը վառի՛մ:

Գաւիթ կըսի.—Իս կը խաղամ քիւ վուրի տակ:

Կըսի.—Քի կը զարկիմ գետին, կըյվրիմ:

Կըսի.—Իս կը խաղամ քիւ քեամակ:

Կըսի.—Քիւ խրեօխպէր քի ինչ շարիյաթ ¹ էրաց:

Վուր սկուն էսաց, ընկիաւ Գաւթը միտք:

Գաւիթ ձիու էրկու ականջի մէջ պագնից:

179. Ձիուց էջաւ տակ, յիւր ձեռ, իրիսը լուաց:

Ձիու կեամ քիւնէն խանից:

Ըզինքը նստաւ, էն տե խաց կերաւ:

Ձին էլ էն տեղ էրեծաց:

Խաց կերաւ, պրծաւ, էնտե պառկաւ, քնաւ:

180. Քնաւ, ագաթաւ, տոաւ քիչ ի մնացի քեամաք
կտռուի, քիչ ի մնացի էնու բշկոթքիւր ² յըմեն կոտռին:

Էնու շլվար վուր եօթ տեղով կապիր ի, քիչ ի մնացիք
վուր կապիր կտռուին:

Ճգմէն էլ սկուն ի կքիր, էն գիտի վուտ բրին ³ ի:

Բշկոթքիւր յըմեն կը պռծուցի:

Ճգմէն ղեօռով քեշի վուտից դիւս:

Քեամար մէջքէն կը յարձկի:

Գեօրտիկ թիվքիրուց կը խանի:

Խաչն թիվքիրուց կը յարձրկի:

Գիւտիկ գըլխուց կը թալի,

Էգա բանքակ յըմեն կիւտիկից կը խանի, լցի գետըն:

Կիւտիկ անճաղ ղեօռով մտուցի գըլեօթ:

Գեօրտիկ Աթմանին կը խագնը:

Բշկոթքիւր անճաղ կը գեայ, կը բըշկոթի:

Քամարն մէկ փաթ կը բիրի:

Անճաղ յիւրար կը խասուցի:

Շլվարն կը խագնի, հալա ուր նեղ ի:

Ճգմէն, բանքակ յըմեն կը խանի, գարտըկի:

Անճաղ կը մտնի վուտ:

Թուր կեծակին կը կապի:

1 Կտակ, պատուէր:

2 Կոճակ:

3 Թրք.—Վէրք:

- Մէկ էնու բաժնովն ի: Հալա կարծ ի:
Խաչ պատրաստին կը դնը վար աջ թիվին.
Ինչպէս մէկ խուփ դնիս վուր պուտիկ բերնին:
Էլ չը՝ քեթրի, էլ յերուր չա՛սնը.
Էդաւ մէկ էնու թիվով, էլ խով չէնի:
Դաւիթ ըլաւ, փառք տուից Ասաքճուն:
181. Ձին ըկաւ, կանգնաւ Դաւթը մօտ:
Դաւիթ կեամ՝ զրից բիրան, ըլաւ խիճաւ:
Խնդացաւ, քշից դնաց:
Ճամբխին տիտաւ մէկ էրկըթէ սուն.
Կեօ ճամբխը մէջն ի:
Դաւթը մաէն իլիւր էր. որ էրկըթէ սուն տիտաւ, խրեօխ-
պօր խուօք միան ընկեաւ:
Դաւիթ զթուր քեշից. ինչքամ զօռ կէր, զթուրն դանից.
Վուր դանից, զերկըթէ սուն կտուից, մէջէն ընցաւ:
182. Էրկըթէ սուն, չէ վուր սուր մէջէն ընցաւ: չը հա-
ժըլաւ, վուր կտուր ընկնէր տակ.
Վըրն կտուր, ցածը կտուրն վերայ կանգնաւ:
Դաւիթ չիմացաւ, թէ թուր կտրիւր, ընցիւր էր.
Դտի թէ թուր չը կտուր: Դաւիթ լացից, էպաց.
183. — Ձեռնի՛կ, դիւ կուտո՛ւր կէնէր.
Վուր քի էնքան զօռ չը կէր, որ էրկըթէ սուն կտուէր:
Էն վախտն էլ արդար մարդ ինչ զրուցեր, կը կատարուէր
էնու խուօք: Դաւթը ձեռ թուլցաւ:
Մէկ էլ Դաւիթ տիտաւ ըամիմ էլաւ.
Էդա քեամին փրթօթըրիկի պէս էկաւ, զարկեց էրկըթէ
սուն:
Սուն շուռ առաւ. Դաւիթ գնաց կըշկի:
Էրկթէ սուն կը տիտնայ զարկած տեղ թուր կտուի, ըն-
ցիւր ի:
Նիւր յիմացաւ, դառցաւ Աստուած կանչից, ուր ձեռ օխնից.
— «Ձեռնի՛կ, դիւ կանանչ կէնէր»:

2.

184. Դաւթ զձին քշից, տողրու դնաց կուր տեղ:
Մէկ գլեօխ գնաց էկաւ ասկեարը մէջ, դառցաւ, ինչ-
պէս մէկ քեօմ¹ բեօլօճ մէկ մէկ տեղ ընը, մարդ վուտ

¹ Թրք.—Խուփ:

զանի վերայ, խատուցի, էնպէս էդա ասկեարըն սկօն յըմեն
կը խճղը:

Դաւիթ տիտու էդա ահագին ասկեար, էսքան չատը.
էդա ջանդակներ սկուն կօլօնուան, շշկուաւ:

185. Զին յիմացաւ Դաւիթ շշկուաւ, չգտի թէ ուր թալի
— Դաւիթ, էսաց, ինչքան քեօ թուր կտուի, էնքան իմ
վուտաց յեռջև կը մեռնին:

Ինչքան քեօ թուր կը կտուի, էնքան իմ պուշի մաղիը
կտպանին:

Ինչքան քեօ թուր կտրի, էնքան իս իմ բերնոյ կտպա-
նիմ. չընը վախենաս, կռիւ էրա:

186. Դաւիթ սկօն կռիւ կէնի. խաչ չէցգի:

Էրկու գլեօխ էլ կերթայ, կդեայ:

Էլի ձին կիմանայ Դաւիթ շշկուաւ:

Զին Դաւթը մօտէն ըռըկաւ, դնաց. ասկեարի օրթալաղ¹
տեղ կանգնաւ:

187. Զին կանգնաւ, էլ մօրդ չտպանը:

Վուր ձին կանգնաւ. էնքան ասկեար թափան Դաւթը
վերայ, համա կը զանին:

Փէտով կը զանին, քարով կը զանին, թրով կը զանին:

Էնու շուրիը թուր չը կտուի:

Զընճըլ կը թլին ձեռ վրէն, թեւքըր կայիմ կը կապին:

Դաւիթ էն տե շատ խեղճ կըլնը: Զին էլ ըսկի ձէն չը տայ:

188. Յեօվան դըշիը կըլնը դիւս, կը տիսնայ Դաւթը աստ-
ղը մթուաղիը² ի, կերթայ տուն կըսի. — Կնի՛կ, բլի՛, ճրագ էրա.
Դաւթը աստղը մթուաղիը ի. Դաւիթ շատ նեղ տեղն ի:

Կնիկ կըսի. — Տնաւէ՛ր, Դաւիթն էլ նեղ տեղն կընկնը. էն
ինչ դիւ ասիր, իս հաւատացի՛մ:

189. Պա՛, խրեօխպէր ի, սըրտ վերայ կը ցաւի, մէկէլ կը
վաղի դիւս. կը տիսնայ տահա³, քեանի կերթայ Դաւթը աստ-
ղը կը մթուաղի:

190. Մ կէլ կդեայ տուն, կըսի. — Կնի՛կ, կնի՛կ, իլի՛, ճրագ
էրա:

Կնկեան վերայ զօռ կէնի. կնիկ կըլնի, ճրագ կէնի:

Խիտ Յեօվանի կռիւ կէնը. — Դիւ չըս թուղնը, քընիմ:

— Ախր ուտար աղչըկ իս, քիւ սըրտ չը ցաւը. ախր իմ
էրուն ի, իմ սըրտ կը ցաւը:

191. Յեօվան կըլնը, կերթայ ձեանքտիըս մէջ.

1 Թրք. — Միջավայր, միջտեղ: 2 Խաւարել, վանեցիք ասում են
մզկիտի.

3 Թրք. — Էլ աւելի:

Ձեռ մէկ ձիու քեամկը վերայ կտայ, կըսի.

— Դիւ ըծը յիփ կը խոսցնիս Դաւթըն.

Կըսի. — Վաղը, էսա գեալա.

Կըսի. — Խա՛, վաղը էսա գեալա իս Դաւթը ինչին խոսնիմ.
նաշին խոսնիմ, թէ ջանդակին խոսնիմ:

Կերթայ մըկէլ ձիու մօտ, կըսի. — Ըծը յիփ կը խոսցնիս
Դաւթըն: Կըսի. — Վաղը, կէս օրին:

— Կէս օրին իս Դաւթը նաշին խոսնիմ, թէ լէշին խոսնիմ:

Կերթայ մըկէլ ձիուն կը խորցու.

— Դիւ յիփ տը խոսցուցիս ըծը Դաւթըն:

էսաց. — Արիւ առնիլուն:

էսաց. — Արիւ առնիլուն իս Դաւթը ինչին խոսնիմ:

— Գնաց մըկէլ ձիուն մօտ, էսաց.

— Դիւ ըծը յիփ խոսցըցիս Դաւթըն:

— Աչք խփիս, բանաս, քի կը մտաբերիմ Դաւթըն:

192. Յեօվան ձիու գլեօխ պագնից, ձին խանից, թառ
քեամակ, քշից:

Ձին էսաց. — Յեօվան, քիւ աչքիւ խփիմ: Խփից:

Մըկէլ էսաց. — Յեօվան, քիւ աչքիւ բաց: Բացից:

Հալա մութ դշիւ էր:

193. Վալապաղ¹ ընկիր ասկեարը մէջ, ձէնքալը յըմեն
տեղ կերթայ: Էնունց ձէնքալը Յեօվան վախեցաւ, էլ չը
կշիւցաւ քշիւ զձին, էրթէր ասկեարը մէջ:

Ձիու վերեւն Յեօվան բեռաց.

— Դաւթ, Դաւիթ, էսաց, էսա խաչ պատրաստին, վե-
րայ իմ աջ թիփին. վրէ՞ շըշկըսիր իս:

194. Յեօվանի ձէն էլ շատ ի. շատ ձէն կայ վերայ, վաւ
շատ դատը տեղէն բեռաց, Դաւիթ լսաւ:

Դաւիթ վախեցաւ. չէ՞ վաւ խաչը անուն ասուից:

Նուրէն Դաւթը միտք ընկեաւ, էսաց. — Էսա Յեօվանի
ձէն ի. պա իս մօռցիւ իմ:

Կանչից. — Եա Մարութայ բանձր Ասպարածին, խաչ պատ-
րաստին, վաւ իմ աջ թիփին:

Դաւիթ զթիփքիւ սկուն թափ տալիւ պաշտան զէնճլքիւ
կառառաւան:

Յընաե, վաւ զնճիլքիւ կառառաւան, ձին էլ խնդացաւ:

195. Մէկ մարդ էլ, եօթ աղայ կէր էնու. Մէլըք ըգեթ
տղէն էլ զեօռովէն բերիւ էր կուլ:

Ընաե, էգա եօթ աղի խէր, յիւր տղէք շատ կուղէր,

1 Թրք. — խառնաշփոթութիւն, աղմուկ:

էսաց.— Իսն էլ խիա տը դեամ, որտե ձի սպանին, ըծը էլ խիա թը սպանին էն տեղ:

24. Վուր Դաւիթ ընկեաւ ասկեարը մէջ, ասկեար կը կուտուրի, զանաւ կիրչկայ էդա մարդ.— Ա՛յ վա՛խ—ա՛յ վա՛խ, իմ տղէքն էլ տոպանի, ըսից:

196. Էդա մարդ խիլքմ էրաց տղէք յապեով:

Ասկեարը միջէն վազըց, էկաւ:

24. Վուր ասկեար շատ ի. ճանբախ չըն իտայ, կը բեռաւ: Կըսի.— ճանբախ տուէք, իս տէրթամ Դաւթը մօտ:

Ճանբախ տուըն, էկաւ, Դաւթը մօտացաւ:

Բեռաց.— Փօ՛շտ—փօ՛շտ:

197. Դաւիթ վուր լսաւ, ձին քշից, մօտացաւ էդա մարդուն, էսաց.— Խալիւր, իս ճալա ջաճիլ տղայ իմ, իս ինչ փշտուիթին իմ էրը, դիւ ըծը կը կանչիս փօ՛շտ—փօ՛շտ:

Խալիւրն ի, կըսի.— Դաւիթ, կօրբան իմ քիւ գլխին. քի չքմ ըսի փուշտ. ասկեարին կըսիմ փօ՛շտ—փօ՛շտ, վուր ըծը ճանբախ տան, գեամ քի մօտանամ, խապար տամ:

198. — Խալիւր, էսաց Դաւիթ, ինչ խապար տը տա:

Էսաց.— Դաւիթ, կօրբան իմ քիւ գլխին, քեօ դիւշման կեօ՛, էնա դաշտը մէջ չատը ի դարկիւր, նստիւ. էնա դէ՛յճա՛ էնա ջիւջ չատը էնուըն ի, էդա ասկեար կը տիոնան, յըմենն էլ դեօռեօվէն բերիւր ի շատիւր կան, մօրէն մէ՛կ ին, շատիւր կան, տառ խատ, էն էլ դեօռեօվ բերիւր ի. ապա վուր դիւ էրթան, քիւ դիւշման սպանիւ, էդա ասկեար յըմեն քի տիւղա՛ տէնին, տը խնդանան. յըմեն մէ՛կ ուր տուն տէրթայ:

199. Դաւիթ էդա խալիւրուն կը լսի:

— Խալիւր կըսի.— Դիւ աղէկ շարաթ ըծը էրըր, քիւ խապար տէնիմ:

Դաւիթ կը քշի զձին, տողու՛ կերթայ չատրբի:

Կերթայ, Մէլքի չատըրը յառէջ կը կանգնը:

200. Կրիչկայ չատըրը տակ լիսե՛, դօշակ կօլոնած ի. Մէլք էլ պառիւր ի:

Կնկաիր էլ նստած մօտ նա ինչ սըրտ կը մաթի, նա ինչ գլեօս կը մաթի, նա ինչ վուարիւր կը մաթի. մէրն էլ կեօ՛ նստի գըլիւր յառէջ:

201. Դաւիթն ի, կը տիոնայ զմէրն, կըսի.— Մէլքի՛, բաւրն քի:

4 Թրք.— Ահաւանիկ.

2 Թրք.— Տուա—Աղօթք, մաղթանք:

5 Թրք.— ձիւշտ, ուղիղ:

4 Խոյնցիլ՝ լիսիկ—լիւրմակ. եօրդան:

կըսի. — Աստուծո՛ւ բարին, Դաւիթ, իմ քեանդը տղէն, ձեռնք էջի տակ:

Ձէ՛ որ մէր կը տխնայ, ձին, զինք յըմեն էրուն ին, էնտեղ շնոտ կը վախենայ:

Դաւիթ կըսի. — Մարէ՛, չըմ էջնայ տակ,

202. Դաւիթ, կըսի մէր, էջի տակ. միայ զիւ անօթի իս, ծարաւ իս, մէ քիչ խնայ կի, ինչ կըլնը:

— Մարէ՛, կըսի, քընէ շնորհակալ իմ. իս խնայ էլ իմ կիւրի, ջիւր էլ իմ խմիր. Մէլըքին խան վի, թը խապարմ տայ. ըս օր իս իկիր իմ, Մէլըքին խօքին տառնըմ, առանց գրեօղի էնու մախ իմ բիրիր:

203. — Դաւիթ, էսաց, քիւ ջիւջ տխպէրն ի:

— Էլի՛ իմ ջիւջ տխպէրն ի, իս գտիմ իմ ջիւջ տխպէրն ի, համա խան վե:

էսաց — Քնիւկ ի, մեղք ի, թը քընի հալա:

էսաց. — Մ՛Ք, իմ գլեօխ ցաւցըցի՛ր, խան վե:

204. Մէրը կըլնը, էդա գիւթնը խուփ կը դնը կրակ, տաքացըցի, կը դնի Մէլըքի վուտայ վերայ:

Մէլըքն ի, կակախի. — Էդա ինչ լիւ էր, ըծը կծից:

Էդա Մէլըք քնիւկ չէր, էդա մէրն ի, Ֆանտ կէնի, խուփ կրակացըցի, վուր Դաւիթ տխնայ, վախինայ, ըսի. — Էդ ինչ գօռպայ մարդ ի Մէլըք, սը կըսի. «Ըծը լիւ կծից»:

Ապա ինչ մէր էսաց Դաւթըն, Դաւիթ ինչ էսաց մօր. Մէլըք քնիւկ չի. յըշար՝ ի. յըմեն լսիր ի, գետի:

205. Մէլըք մէկ ձեռ գրից էսա աչքը վերայ, մէկ ձեռ գրից մըկէլ աչքը վերայ, աչքեր սրբից. սկօն ըրչկից, տխաւ կարըճ մարդմ ի ձին խիծիր, էրնի մէջ շաղաղուիր ի, կեօ ուր շատըրը գիւռ կանգնիր ի. էսաց. — Էդա ո՛րն ի:

— Կանգնը՛, էսաց Դաւիթ, առանց մախ իս քի մախ իմ բիրիր, առանց գրեօղ քիւ խուքին տառնըմ:

206. էսաց. — Դաւիթ, զիւ չըս թուղնըս, իս ձին խիծնիմ:

էսաց. — Մէլըք, ըլի՛, ձին խիծի, իս քիւ պէս բէրաղդ չըմ. լուացուի՛ էլ. թէ անուիթի՛ իս, խնայ էլ կի, թէ ծարաւ իս, ջիւր էլ խմի. քեօ շուրիրն էլ հալա խաքի, քիւ թատարըք՝ տին, նիւր էրը իմ խիտ կուի:

207. Մէրն էսաց. — Մէլըք, Դաւթըն մեղայ էրի. քեօ տխպէրն ի: Մէլըք ըսըկաւ, էսաց. — Ձէ՛, յէս օր ի. եան իս զԴաւիթ կոպանիմ, եան Դաւիթ ըծը:

208. Մէլըք ոնչ ջիւր խմաւ, ոնչ խաց կերաւ, ըլաւ համա ուր ձին քեշից, խիծաւ, թուրն բռնից ձեռ:

1 Արթուր. զղասաւ:

2 Թրք. — Աստրապտուծին:

— Դաւիթ, էսաց, ի՞նչ կռուինք:

— Իմ ջիւջ ախպէրն իս, էսաց Դաւիթ, գիւ գտիս:

Էսաց. — Դեօրով զանինք մէմէկու:

Էսաց. — Վուր սկուռնի. գիւ իմ ջիւջ ախպէրն իս, յըմեն մէկ երեք դըրպ տը զարկի. յառէջ գիւ զարկ, վուր գիւ քան զը ջիւջ իս:

209. Դաւիթ կը կանգնը դաշտը մէջ:

Մէլըք Դաւիթը մօտէն կը դատացըցը զձին, Թուր կը քեշի, կը բռնը ձեռ, էն տեխէն հեղսոտամ կը քշի ձին, Դաւթըն տը զարկի:

Դաւիթ կըսի. — Եւ՛ Գարութայ բանձը Աստուարածին, խաչ պատրաստին, վար իմ աջ թիփին:

Մէլըք վուր էգա տեղէն կգեայ, աչքիւր կարմըրի ի:

210. — Մէլըք, էսաց Դաւիթ, էգա մէկ զարպ 2:

Էսաց. — Խա՛, մէկ:

Էսաց. — Մէլըք, մէկ էլ զար:

Մէլըքն ի, հառստա՛ւ, էսաց. — Իմ ձիու մանկղի 5 քիշ էր, պա ձիու մանկղի շատացըցիմ:

Ձիու մանկղի դատացըց Դաւթը մօտէն, դատը գնաց, ըռըկէպ զարկից ձիուն, ձին բշից վար Դաւթըն, խաչ էլի զինք թից թրը գէմ, էլի Դաւթըն բան չիլաւ:

211. Էսաց. — Մէլըք, էգա էրկո՛ւ:

Էսաց. — Խա՛, Դաւիթ, էգա էրկու:

Էսաց. — Մէլըք, շիւտ էրա, մէկ զարպն էլ զարկ:

Մէլըք մանկղի շա՛տ դատացըցուց. ըռըկէպ զարկից, շիւտ էկաւ. մէկ էլ Թուր զարկից, խաչ էլի զինք էտուր թրը գէմաց. սկի Դաւթըն բան չըլաւ:

212. — Մէլըք, գիւ պրծա՛ւ, էսաց Դաւիթ, իմ գեօրն 4 ի:

Էսաց. — Խա, ախպէր, քե՛ գեօրն ի:

Մէլըք էսաց. — Դաւիթ, գիւ իզին կտա՛ս, իս էրթամ չա- տըրը տակ պառկիմ, գիւ գեատ, ըծը զարկիս:

Էսաց. — Խա՛, գնա՛, պառկի:

4 Թրք. — Չօրու թիւն:

2 Հարուած:

5 Թրք. — Ասպարէզ:

4 Հերթ:

213. Մէլըք կգեայ ուր չաարըր տակ, մօր կըսի.— Իս իրիք դարայ Դաւթըն զարկի, Դաւթը սկի բան չէրաց, Դաւիթ կգեայ էս տե տը զարկի.

— Մէլըք, կըսի մէր, մօր էգա խուրը մէջ:

214. Մէլըք կը մօնը խուրը տակ.

Քեառսուն գեօմշու կաշը կը դնը վերայ.

Քառսուն ջաղչը քեար կը դնը վերայ.

Լխեքիը կը քեշի քեարիւրու վերայ:

215. Մէրն կըսի.— Իմ աղէն, Դաւիթ, յառէջ քի կըսիմ մի զարկի. վուր կը զարկիս, էրի՛, զար:

Դաւիթ գիտի ինչ էրիւր ի:

Կգեայ, տիսնայ ջաղչի քեար, չէ որ խուրու բերնի գրած սիօն բանձրացիր ի, լխե քեշած քեարիւրու վերէն, գաի վուր էնքան Մէլըքի ջանտակ չի:

Ապա մէր էն տե կանգնուկ ի:

Դաւիթն էլ չըսի Մէլըք խանէք դիւտ, տիսնամ:

216. Դաւիթ զթուր կէծակին կը քեշի, համա թմուր կը վերցի, կը բերի վուր տը զարկի, էլ չզարկի կըսի.

— Մարէ՛, էգա մէկ դարայ տուիմ քե խաթը, վուր դիւր ժը պախիւր իս:

Մէկ էլ թուր կը վերցի վուր զարկի, կըսի.

— Առտուած, էգ էլ տուիմ քե խաթը, վուր իմ կտիւ քեօ ձեռնովն ի:

217.— Մարէ՛, էսաց Դաւիթ, ըծը մնացիր ի մէկ դըարայ:

Մէրն էգա կնկաիրուն, էգա շաւար քեշողքիրուն կըսի.— Շիւտ շաւար քեշէք: Փուղը տիրուջ.— Շիւտ փուղ փշէք: Նա- զարա զարկողքիրուն.— Շիւտ, նաղարա զարկէք: Աղջկըտի- րուն.— Շիւտ, ձի քեաֆիտիւր¹ բունէք ձի ձեռ, խաղցէք:

— Կընկալի՛ր, դիւ էյ ձի քեաֆիտիւր բունէք ձի ձեռ, խո- րոտ խաղցէք, բալի Դաւիթ ըրշկայ, ձի տիսնայ, չգաի Մէլըքի տեղ, Դաւթը դարայ էնու չառնը:

218. Ապա Դաւիթ գաի.— էգա ըծը յապեօվ կէսըն, կըսի, ըծը շշկաացնին:

Դաւիթն ի, գեօր թուր կը զարկի.

Վուր կը զարկի, ջաղչը քեար կը կտուի.

Քեառսուն գեօմշիւ կաշըն կը կտրը.

Կը տանը Սիվ ջիւր կը կայնացըցի:

219. Դաւիթ կըսի.— Մարէ՛, բացէք յիտ, իս տիսնամ զՄէլըք:

2. Քեաֆիկիր—Պղնձէ շերեփ ծակոտիննրով:

— Դիւ գնա՛, միւր կը բանանք, կըսին։

219. Զին կը քշի, կ'գետայ քեարը վերայ կը կանգնը։

Ձեռ կտայ, լիսն կը թլի գեն, կը տիսնայ ահագին քեռ-
րիւր, յըմենն էլ թրի յեռջն կառտուած ի, քեարի կտուրքիւր
ձեռ կը թլի, թալի գեն, տիսնայ դեօմշու կաշիք, յըմեն փառ-
չա փառչա էրած ի։

220. Մէլըքի ջանդըկի մէկ եան ժխօ կուսըվի՛ր ի, մէկ ձեռ
մէկ եան ժխօ մնացիւր ի, չկայ, ցվրուիւր, յանթիւնդ—Սիւլ ջիւր
գնացիւր ի։

Դաւիթ յիւր աչքիբով տիտաւ, հաւատայ։

Էօաց.—Մարէ՛, իս կերթամ, մնացէք բարեօվ, իմ ախ-
պէր Մէլըք դիւք խանէք գիւս։

221. Դաւիթ ձիւս դիւօխ կէնի, չտաըրից կըլնը գիւս,
կերթայ ասկեարը մէջ, կըսի.—Զի յըմենուն իզին տուիմ. մէկ
մէկ ձի տնիւր գեացէք. իմ ջանին տուդա էրէք, իմ խօր-մօրն
էլ օղորմի տուէք։ Զի խարճն էլ բախշիմ ձի։

Էգա ասկեար Դաւթըն շատ տուդա կէնին, կօխնին, հա-
մա չըն աւաընայ, թէ Մէլըք օպանուէ ի։

—Խա՛, Դաւիթ, կեօրպան քեօ դըլիսին, դորիս գիւ գինա՛,
Աստուած քեօ խիա, Աստուած քեօ բան յաջուզի, Աստուած
քի օղջանութեն տայ, Աստուած քեօ էն խօր մօրն արքա-
յութեն տայ։

Դաւիթ էն տեղ շատ կը խնդանայ, փառք կտայ Աստը-
ծուն ու ձին կը քշի գէմ Սասուն։

222. Էգա ասկեարի դիւտուրքիւր ասկեարն իզին չըն
խայ. վուր մէկ մէկ ուր տուն գետայ, կը բեօռան.—Է՛յ, մի՛ք
էրթայ. էրթանք, Մէլըք տիտնանք, մհա, սոլթ ի, թէ աղորթ ի։
Մէկ մէկու կըսի.—Էնունց խօրն ի, էրթանք, տիտնանք։

Կգեան, էգա փաշէք, Մէլըքի չաաըրի տակ կըիշկին, մէկ
խատ աղջիկ չրիտ¹ կապած մէջքին, կախած ի էգա խուրու
մէջ, զփըփի ջանտակ, մէկ պզտիկ կտուր ի մնացիւր ի, կըսին։

—Աղջիկ, չրիտ կապի։ Աղջիկ չրիտ կապի ձեռաց, խիա
կայ, խիա կըսի.—Քեշէք։ Քեշին, խանին դիւս։

223. Կը խանին, տիտնան մէկ կտուր ի մնացիւր ի. էն
կտուրն էլ ինչպէս վառուէ ի, ինչպէս կրակը մէջ փէտ գնիւ,
վառուը, սիվանայ, սիօն սիվացիւր ի։

Վիբուն էն կէս ջանդակ կը բիրին տուն։

Էգա փաշէք էլ կը բեօռան ասկեարն, մէկ մէկ ձի տուն

դեպքէք: Մէլքը սպանուիր ի, ձի տուն դնացէք, Մէլքը սպանուիր ի, սպանուի՛ր ի, դնացէք ձի տուն:

Գնացին յըմեն մէկ յիւր տուն:

Է.

224. Ձէ վուր Յեօվան դէն ասկեար յըմեն տիսիր ի, յըմեն չատրքիր տիսիր ի, դնացիր ի յիւր քեաղաք ժողովրդու ըսիր ի. էսքան չատր կայ, էսքան ասկեար կայ: Ժողովուրդ տսիր ի. «*միս վա՛խ, միս վա՛խ, միս վա՛խ*» տսպանին Դաւթըն. դեան յըմեն մի կնիկ աղջիկ տը տանին, *միս-վա՛խ, միս-վա՛խ* Տէր Աստուած, *զի՛ւ ճար էրա:*

225. Էդա քեաղքը մարդն էլ էն բարձր սարը գլեօխ կարակօլ¹ ի դրած, ինչ յապեով—ըրչկին ճանթախ թէ Դաւիթ կդեայ, եան ասկեար կդեայ, վուր շիւտ դեայ, քեաղքը մարդերուն խապար տայ յիւրինց հեօղ² էնին: Էդա մարդկիր գիւրպին³ կայ, գիւրպինեով կըրչկին դաշտը ճանքախ:

226. Տիտան կեօ մէկ ձիաւուր էկաւ.

Կարաղօն կըլնը վե, քեաղքըվէ կը վազնը.

—Մէկ ձիաւուր էկաւ, էսաց, հաւատայ որ Դաւիթ ըլնը: Յեվարին ըսին.—Դաւիթ էկաւ:

Յեօվան ըլաւ, տէրթայ Դաւթը յառէջ:

227. Էն գեղահան, մարդ, կնիկ, խալվիւր, պառաւ, ճիժ բիժ յըմեն գեացըն Դաւթը յառէջ:

Դաւիթ ըրչկից, տիտնայ ջիւչ ասկեար ի կդեայ.

—Ձանժմ, կըսի, էդա ասկեար ինչ ի, ըծը քեանի՛մ գիւշման կայ, կդեան վար ըծը:

Դաւիթ ձին կը քշի, կըսի.—Ձի, գնա, Աստուած ինչ էրերի:

228. —Ձին քշի, մօտանայ, կըրչկի Յեօվան կեօ յըմենու յառէջն ի. կըրչկայ տղայ, աղջիկ, գեղահան յըմեն էկած ի, կը բեօռա.—Խրեօխպէր, *զի՛ւ էլ իկիր լս իմ խիտ կուի:*

Խրեօխպէր կը բեօռայ:—Դաւիթ, մինը իկիր ինք, քիւ վերայ կը խնդանանք. վուր մինք փառք կտանք Աստուծուն սալամաթ էկար:

229. Դաւիթ, կըսի.—Էդա կնկտիր յընչի՛ էկած ի:

1 Թրք.—Կարաւուլ—Պահապան: 2 Պատրաստութիւն: 3 Թրք.—Գիտակ:

—Դաւիթ, կըսի, ինչ գիւ գնացիր, չիւր միայ էդա շիւ-
ւարքեր կըլըն Աստուած կը կանչին, կը վախենէն Մօքրայ Մէլը
քի սպանի. տաճկերնր գէն, քաղքը մարդեր յըմեն սպանէն,
կնէտիր տանէն, որ քիւ գալ լսան, յըմեն խնդացան ու ուրա-
խացան. ջիւչ, պոտիկ քիւ յապեօվ էկան:

—Դէ, դառցէք, դնացէք, ըծը տուղան էրէք, Մէլը սպա-
նիր իմ, դէ դառցէք, դէ, դառցէք:

Էդա խեղճ մարդեր էկան, արխային տներ նստան. էլ սկի
չըն վախենայ:

Դաւիթն էլ էկաւ ուր տուն, նստաւ:

230. Էդ պառաւ ըլաւ, էկաւ Դաւթը մօա. էտաց. —Դա-
ւիթ, բարեօվ էկիր, Դաւիթ, բարեօվ էկիր:

—Ասաքծու բարին քի, պառաւ:

—Տիսա՛ր, վուր իս քիւ յըմեն ճանրախ շանք տուիմ.
ապա որ ին քի չըսէր, գիւ քիքիկ, ծառմ առիր էր կէրթէր
Մէլըքի վերայ կռիւ, տիսա՛ր, կռիւ քեանիմ դեօսի. քիւ խօր
խաթըրը խամար քի յեմեն ըան շանք տուր:

—Պառա՛ւ, էտաց, ըծը քինէ մընաթ ի. կդէա՛ն ընըն ըծը
մէր, ըծը մէր չուներմ:

231. —Դաւիթ, իս էլի քի մէր իմ, իս կերթամ իմ տուն,
ինչ բան լիմ. էլի՛ կդէամ, քի կըսիմ. սկի մի վախենայ, Դա-
ւիթ, ծլիս, ծաղկըս, չիւր միայ պոտիկ էր, ջիւչացար. ծուռ
էր, խելըրվացար, էլ ըս տե մի նստի, կը դնիս վար Յեօվանին
կըսիս «Իմ խօր յեօգէն պատրաստի, վուր իս կերթամ իմ
խօր յեօգէն նստիմ, չըմա խօրոտ պատրաստի Գեօ խօր սան-
դըխքեր էն տեղն ի. քիւ ձեռնով քիւ խօր շուրիր կը խանիս,
ծալիս, դնիս սնաիւկ, թուրն քի՛ւ ձեռնով էլ կախիս, մէկ
մարդ էլ կը բռնի քիւ յառէջ, քի ահանջ էնը. մէկ մշակ էլ
կը բռնիս, քեօ ձին խօրոտ պախի: Դաւիթ, մնացի բարի. իս
կերթամ:

232. Դաւիթ Յեօվանին կըսի.

—Յեօվան, իմ խօր յեօգէն պատրաստի: չըմա խօրոտ
պատրաստի, լխե, դօշակ շա՛տ թալ, բարձիր շա՛տ թալ, իս աէր-
թամ, իմ խօր յեօգէն տը նստիմ:

—Խա՛, կըսի, միայ կը պատրաստիմ: Էդա Սասունայ ճըագ-
չիւր միայ ընցուկ էր, միայ Սասուն ճըագ վառուաւ, ապա
չը պատրաստիմ, քիւ էրածն որ գիւ էրիր, իս շո՛տ կը խըն-
դանամ, որ գիւ սիօն կարըճ իս. իս գտիմ որ ախշար յըմեն
իմն ի, իս կը խնդանամ որ գիւ առիս, ծիծղանք:

233. Գնաց, յեօզէն պատրաստից, թէ Դաւիթ մէկ բան է ըսիր, Յեօզան գնաց էրկու բան իբի:

Յեօզէն խօրոս պատրաստից:

Էհաւ Դաւիթ, էսաց.— Յեօզան, կանգնը, էթանք: Դաւիթ, Յեօզան գնացըն յեօզէն:

234. Դաւիթ էսաց.— Խրեօխպէր, մեղք ի, զիւ ըծը խաց բերիս, ջիւր բերիս. մէկ խատ մարդ բռնիս իմ յառէջ, ըծը խաց ջիւր բերի. զիւ իմ խօր տեղն իս, խաց, ջիւր բերիս, չըմ ուտի, չըմ խմի. մէկ մարդ էլ կը բռնիս, ըծը շախի, մէկ մարդ էլ կը բռնիս, իմ ձին շախի, պախի:

Յեօզան գնաց բռնից, իբի, էսաց.— Թէ Դաւիթ ձի ինչ կըսի, էնու խօսք տէնիս:

235. Մէկ մարդ էլ բռնից.— Թէ Դաւիթ ձին ար շախիս:

Դաւիթ էսաց.— Խրեօխպէր, հախ ինչ իս տաւը էդա մարգերուն:

Էսաց.— Ամիս խինդ մէճիթի:

Էսաց.— Իս ամիս կտամ տաս մէճիթի վաւակի:

Յեօզան թուղից գնաց տուն:

236. Դաւիթ էսաց.— Մշակ, գնա, իմ ձին ջրի, սափուր մա, գնա յաղբիւր, անուշ ջիւր բի, պղըձ էն տեղն ի, գի յառջև իմ ձին թը խմի:

Մշակ առից սափուր, գնաց յաղբուր, լիք ջիւր էրաց, էհաւ, գնաց փայախ, լցից պղինձ, վիրուց տանը գնը յիռջիւ ձիուն սը խմի, ձին մէկ սը գլեօխ թախթըիից: Ար թախթըիից, էդա մշակ խելբամաղ բլու, բնկեաւ գետըն, մեռաւ:

Դաւիթ կանգնաւ, «մշակ չէրի, մկայ բանմ իլիր ի»:

237. Գնաց տխուր մշակ յերկէն պառկիր ի.

—Տօ՛ մշակ, գօ՛ մշակ, կը կանչի: Մշակ սկի ձէն չի տայ:

Մէկ քիչ պաղ ջիւր լցից յերսի վերայ:

Մշակ աչքեր բացից, Դաւիթ ձեռ տուից, կայնացըցուց:

Էսաց.— Մշակ, ի՞նչ ըլաւ քի:

Էսաց.— Դաւիթ, իս կերթամ իմ տուն:

238. —Վրէ՛ կերթան, մշակ.

—Ախր քեօ ձին մէկ օր ըծը կսպանի, գլեօխ թախթըիից, էնու զարպից իս վախեցայ, քիչ էր իս մեռնէր, էլմ՛ գիւ խառար:

Էսաց.— Է՛, յիմար ձին, էդա մարդ իս բռնիր իմ քի ջիւր տայ, քի գետըր տայ, քիւ քեամակ աղէկ թիմրի, զիւ բնջի՛ չըս թուրի, իս բալբի յիւրիշ տեղ կերթամ. զիւ կը մնաս անօթի, ծարաւ. քի գետըր, ջիւր տաւող չըլնը. հա՛, ճանչի էդա, զքի պախացող ի, խօրոս ճանչի:

239. Դաւիթ կըսի. — Մշակ՝ պղընձ վերու, տար աի յիւ-
ջիւ:

Էսաց. — Իս կը վախենամ: Էսաց. — Մի վախենայ, տար գի:

Մշակ պղընձ վերուց, ձին յիտ քեշուաւ, պղընձ գրեց
յիւջիւ, ձին էկաւ խմից զջիւր: Ձին էլ բան չէնը:

240. Մշակ գնաց գետըը իրի, գրեց մտուր, ձին յիտ յիտ
քեշուաւ, ապա էրի, կերաւ:

— Մշակ, էսաց. — Ձին վուր գետըն կուտի, խօրոտ կը
քիւրիտ:

— Դաւիթ, էսաց մշակ, գիւ կերթաս, իս կը վախենամ:

— Ձէ՛, էսաց, էլ իմ ձին քի բան չըսի:

241. Գետըն կերաւ, պրծաւ, մշակ ձիու քեամակ ար
քիւրէր, հա կը վախէնէր: Ձի գիւր քեամակ հա կը մօտացը-
ցէր, որ մշակ քեամակ քիւրի:

Մշակն ի, յոշիկ յոշիկ ձեռ կը դնի վար քեամիկն, հա կը
քիւրի, քիւրից կը դնը, ձին էլ բան չէնը, քիւրի կը պրծնի:

Վուր քիւրից պրծաւ, ձին ձէն չտուից, աւել իրի, աւ-
լից, զօռպա խալիչէմ էլ քեշից վար քեամիկն, ըլաւ ծծղաց.
խնդացաւ, էկաւ Դաւթը յեօգէն:

Էսաց. — Դաւիթ, քիւ ձին էլ ձը չը դարկից:

Էսաց. — Է՛լ մի վախենայ իմ ձիուց, գիւ էրթաս, իմ ձիու
փուրու տակն էլ քընիս քիւ վերայ վուտ չդնի, քի կը պախի
հալա:

242. Մնաց յեվարին, էն գեղի իշխանքտիր յըմեն ժող-
նուան, էկան Դաւթը մօտ, Դաւթը յեօգէն:

Դաւիթ էսաց. — Վրէ՛, յըմեն օր չըք իգեայ, յէս օր իկիք:

— Ձիւր յէս օր մի ճրագն ընցուկ էր. յէս օր Սասունայ
ճրագը վառուաւ, միք յըմեն օր ար գեանը, հա քիւ մօտ ար
զրուցինը: Մէկ-էրկու շաբաթ հա կերթէն կը զրուցէն, կգէն
յիւրինց անիւր էգա քեաղքը իշխանքտիր:

Ը.

Կնկեան բաղդ չկայ.

243. Յեօվանի կնիկ կըլնը, շաքեարլամայ խաց¹ կը թխի
գեօղտուկ. խաւ կը մուրթի, կիփի. մեղը, կարագ, եօթը տա-
րուայ գինին կը պատրաստի, կըլնի ուր խօրոտ — խօրոտ շուրիւր
աղէկ մը կը խագնի. աչքիւր կը գեղի, պսկիւր² կը խանի. խօրոտ
— խօրոտ կունդուրեք³ կը խագնի: Յեօվան քնուկ ի:

1 Շաքարեղէն: 2 Գանգուր: 3 Կարճ ոտնաման: